

Matuszewski, Adam

"Moralny wymiar choroby, cierpienia i śmierci", pod red. Bożeny Płonki-Syroki, Wrocław 1999 : [recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 45/2, 140-141

2000

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

narracja historyczno-dydaktyczna, omówił specyficzne cechy tego rodzaju narracji oraz przedstawił różnego rodzaju problemy z zastosowaniem map w edukacji szkolnej. Grzegorz Streuhold w artykule: *Szkolna mapa historyczna dokumentem czasu*, omówił szereg wydawnictw kartograficznych i ich kolejnych wydań, wskazując na zmiany ich treści pod wpływem aktualnych wydarzeń, zmian świadomości społecznej, a także ingerencji cenzury. Zaznaczył także, iż w ubiegłych dziesięcioleciach mapa historyczna była również jednym z elementów indoktrynacji młodzieży. Izabela Hajdukiewicz, w artykule: *Kartografia historyczna we Lwowskiej „Książnicy Atlas” i PPWK S.A. Oddział Wrocław*, przedstawiła dorobek kartograficzny obu wyżej wymienionych instytucji. Bolesław Wolny w artykule: *Kartograficzna rekonstrukcja topografii wczesnośredniowiecznego Szczecina* wskazał na rolę, jaką odegrały dawne mapy podczas rekonstrukcji topografii dawnego Szczecina. Teresa Bogacz w artykule: *Kilka uwag o znaczeniu topograficznej transformacji tekstu na przykładzie opisu Śląska z doby Renesansu*, wskazała na użyteczność przenoszenia treści źródeł opisowych na mapy. W dalszych artykułach Henryk Rutkowski przedstawił stan prac nad opracowaniem *Atlasu historycznego Polski XVI w.*; Stanisław Litak omówił *Projekt opracowania wyznaniowej i narodowościowej mapy Rzeczypospolitej w drugiej połowie XVIII w.*; Peter Jordan z Wiednia poruszył problem obiektywizmu map przedstawiających stosunki etniczne; Bolesław Czechowicz przedstawił swoją refleksję nad „geografią” sztuki Śląska i możliwościami wykorzystania kartografii jako narzędzia badawczego; Jerzy Ostrowski przedstawił charakterystykę atlasów wydawanych po drugiej wojnie światowej oraz zanalizował stopień uwzględnienia w nich map historycznych.

W końcowej części tomu znalazły się komunikaty przedstawiające wykorzystanie dawnych map zgromadzonych w konkretnych zbiorach kartograficznych.

Moralny wymiar choroby, cierpienia i śmierci. Pod redakcją Bożeny Płonki-Syroki. Wrocław 1999 Wydawnictwo Arboretum, 126 s. Studia z Dziejów Kultury Medycznej. T. 2.

Większość artykułów zawartych w książce została przygotowana na konferencję zorganizowaną przez wrocławską filię Instytutu Historii Nauki PAN. Książka dzieli się na dwie części. Jak zaznaczono we Wstępie, na którą składa się pięć artykułów autorstwa Franciszka M. Rosińskiego, Janusza Czarnego, Wiesława Sudera, Jarosława Barańskiego i Bogdana Roka, *Książka ma ułatwić odtworzenie elementów świadomości społecznej w zakresie problematyki cierpienia, choroby i umierania, które były podstawą i punktem odniesienia koncepcji medycznych typowych dla okresu poprzedzającego wystąpienie w pełnym nasileniu procesu medykalizacji choroby.* Autorzy próbują ukazać problematykę

cierpienia, choroby i umierania w ujęciu *Starego Testamentu*, w kategoriach filozofii katolickiej, a także w kulturze antyku, średniowiecza i w polskiej myśli nowożytnej. Natomiast druga część, na którą składają się artykuły Jerzego Strojnowskiego, Barbary Zaorskiej, Ewy Budzyńskiej, Włodzimierza Piątkowskiego, Lucyny Renak i Małgorzaty Kowalskiej, próbuje ukazać problematykę choroby i umierania z perspektywy pacjenta. Autorzy analizują moralne i etyczne aspekty cierpienia i śmierci pacjenta, powinności wybranych instytucji, a także podejmują problem konieczności współpracy lekarzy, farmaceutów i pacjentów w dziele zwalczania choroby.

Prace Komisji Historii Nauki. Pod redakcją Adama Strzałkowskiego. T. 1. Kraków 1999 Nakładem Polskiej Akademii Umiejętności, 88 s.

W 1999 r. ukazał się tom 1 *Prac Komisji Historii Nauki Polskiej Akademii Umiejętności*. Jak wynika z noty redakcyjnej Andrzeja Strzałkowskiego, celem nowo powstałego wydawnictwa jest publikacja referatów prezentowanych na posiedzeniach naukowych Komisji. W pierwszym artykule, zatytułowanym: *Oskar Kolberg a Akademia Umiejętności w Krakowie*, Wiesław Bieńkowski omawia kontakty Oskara Kolberga z Akademią Umiejętności w Krakowie oraz historię wieloletniej opieki Akademii nad badaniami Kolberga i publikacją jego największego dzieła: *Lud, jego zwyczaje, sposób życia, mowa, podania przysłowia, obrzędy, gusła, zabawy, pieśni, muzyka, tańce* (1857–90). Autor sytuuje dzieło Kolberga na tle wcześniejszych osiągnięć etnografii polskiej. W kolejnych artykułach Adam Pelczar omawia osiągnięcia matematyków polskich w zakresie badań nad równaniami różniczkowymi; Zdzisław Gajda i Stanisław Zwolski omawiają pochwałę Wydziału Lekarskiego Akademii Krakowskiej zawartą w pracy Szymona Starowolskiego: *Laudatio Almae Academiae Cracoviensis* z 1639 r.; Piotr Hübner przedstawia politykę partyjno-rządową wobec towarzystw naukowych w Polsce po II wojnie światowej; Michał Kokowski, definiując pojęcia historii i nauki, stara się określić podstawową problematykę badawczą historii nauki.

Edward Rużyłło: *Etyka i medycyna*. Łomża 1999 Oficyna Wydawnicza „Stopka“, 256 s.

Książka zawiera zbiór artykułów wybitnego polskiego lekarza, Edwarda Rużyłły, publikowanych w czasopismach lekarskich w latach 1985–1997. W artykułach tych autor podejmuje problem zmian zachodzących w życiu zbiorowym ludzi, mających wpływ zarówno na charakter ich współżycia, jak również na warunki